

LEHDISTÖTIEDOTE nro 20/25

Luxemburgissa 25.2.2025

Unionin tuomioistuimen tuomio yhdistetyissä asioissa C-146/23 | Sąd Rejonowy w Białymstoku ja C-374/23 | [Adoreiké]¹

Tuomareiden riippumattomuus: unionin tuomioistuin täsmentää kansallisten tuomareiden palkkauksen määräytymiselle unionin oikeudessa asetettuja vaatimuksia

Määräytymistä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen on perustuttava lakiin ja oltava objektiivisia, ennakoitavissa olevia, vakaita ja läpinäkyviä

Puolalainen ja liettualainen tuomioistuin esittivät unionin tuomioistuimelle kysymyksiä tuomareiden palkkauksen määräytymisestä. Unionin tuomioistuin muistuttaa, että palkkauksen, joka on yksi tuomareiden riippumattomuuden takeista, on vastattava tuomareiden hoitamien tehtävien merkittävyyttä. Sen määräytymisellä on oltava oikeusperusta ja sen on täytettävä objektiivisuutta, ennakoitavuutta, vakautta ja läpinäkyvyyttä koskevat vaatimukset. Tuomareiden palkkatason on oltava riittävän korkea, kun otetaan huomioon asianomaisen jäsenvaltion sosioekonominen tilanne ja erityisesti keskipalkka. Poikkeaminen sen määräytymistavasta on voitava perustella yleisen edun mukaisella tavoitteella. Poikkeusten, jotka eivät saa kohdistua pelkästään tuomareihin, on oltava tarpeellisia, oikeasuhteisia ja väliaikaisia. Ne eivät saa vaikuttaa siten, ettei tuomareiden palkkaus olisi riittävä heidän tehtävänsä huomioon ottaen.

Puolalainen ja liettualainen tuomioistuin pyysivät unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua tuomareiden palkkauksen määräytymistä koskevien kansallisten säännösten yhteensopivuudesta unionin oikeuden² kanssa.

Puolan lainsäädännön mukaan tuomareiden peruspalkka määräytyy objektiivisesti keskustilastotoimiston ilmoittaman keskipalkan perusteella. Tätä laskentamenetelmää muutettiin kuitenkin kolmella väliaikaisesti sovellettavalla lailla, mikä johti tuomareiden palkkojen mukauttamisen ”jäädymiseen” vuosina 2021, 2022 ja 2023. Tätä poikkeustoimenpidettä perusteltiin covid-19-pandemiaan ja Venäjän Ukrainaan kohdistamaan hyökkäykseen liittyvillä budjettirajoitteilla.

Eräs tuomari riitautti palkkauksen määräytymistavan muuttamisen ja vaatii maksettavaksi määrää, joka vastaa saadun palkan ja sen palkan välistä erotusta, joka hänelle olisi pitänyt maksaa ilman palkan mukauttamisen ”jäädymistä”.

Liettuassa kaksi tuomaria nosti Liettuan valtiota vastaan vahingonkorvauskanteen. He väittävät, että heidän palkkatasonsa riippuu suoraan toimeenpano- ja lainsäädäntövallan käyttäjien poliittisesta tahdosta. Lisäksi he kritisoivat sellaisen oikeudellisen mekanismin puuttumista, jonka avulla voitaisiin vahvistaa kohtuullinen, tuomareiden vastuita vastaava ja muiden lakimiesammattien edustajien palkkoihin nähden vertailukelpoinen palkkaus.

Unionin tuomioistuin muistuttaa tuomiossaan, että **se, että tuomarit saavat palkkaa, joka on oikeassa suhteessa heidän hoitamiensa tehtävien merkittävyyteen, on tuomareiden riippumattomuuteen**

erottamattomasti kuuluva tae. Kun jäsenvaltiot vahvistavat tuomareiden palkkauksen määräytymistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt, niiden on siten noudatettava unionin oikeuteen perustuvia velvoitteitaan.³

Näillä **yksityiskohtaisilla säännöillä on siten oltava oikeudellinen perusta.** Niiden on oltava objektiivisia, ennakoitavissa olevia, vakaita ja läpinäkyviä, jotta lainsäädäntö- ja toimeenpanovallan käyttö ei olisi mielivaltaista. Samoja vaatimuksia sovelletaan poikkeustoimenpiteisiin, jotka johtavat tuomareiden palkkojen alentamiseen tai niiden mukauttamisen ”jäädymiseen”.

Tuomareiden palkkatason on oltava riittävän korkea, kun otetaan huomioon kyseisen jäsenvaltion taloudellinen, sosiaalinen ja rahoituksellinen tilanne ja erityisesti keskipalkka. Palkkauksen on vastattava hoidettavien tehtävien merkittävyyttä, jotta tuomarit olisivat suojassa heidän ratkaisuihinsa mahdollisesti vaikuttavalta painostamiselta ja korruptioriskiltä. **Tuomareiden riippumattomuus ei kuitenkaan ole esteenä sille, että heidän palkkauksensa on muiden juridiikan alan ammattilaisten keskimääräistä palkkausta alempi.**

Poikkeaminen tuomareiden palkkausta koskevista säännöistä **on voitava perustella yleisen edun mukaisella tavoitteella,** kuten julkistalouden liiallisen alijäämän poistamisella. Se ei lähtökohtaisesti saa kohdistua erityisesti tuomareihin. Sen on myös oltava välttämätöntä ja ehdottoman oikeasuhteista tavoiteltuun päämäärään nähden. Tuomareiden palkkauksen on **näiden poikkeuksellisten ja väliaikaisten toimenpiteiden soveltamisesta huolimatta** oltava edelleen oikeassa suhteessa heidän tehtäviensä merkittävyyteen.

Tuomareiden palkkauksen määräytymistavan, samoin kuin toimenpiteiden, joilla siitä poiketaan, on voitava olla **tehokkaan tuomioistuINVALVONNAN kohteena** kansallisessa tuomioistuimessa.

Kansallisten tuomioistuinten tehtävänä on tutkia se, onko näitä vaatimuksia noudatettu nyt esillä olevassa asiassa, mille kannalle unionin tuomioistuin alustavan arvioinnin perusteella asettuu.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden esittää käsiteltävänä olevassa asiassa unionin tuomioistuimelle kysymyksiä unionin oikeuden tulkinnasta tai unionin toimen pätevydestä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa oikeusriitaa. Kansallisen tuomioistuimen tulee ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistuita, joiden käsiteltäväksi saatetaan samankaltaisia kysymyksiä.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti ja siitä mahdollisesti laadittu tiivistelmä](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamistilaisuudesta on saatavilla [Europe by Satellite](#) -sivustolla. ☎ +32 2 296 4106

Pysykää kuulolla!

¹ Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa asian minkään asianosaisen todellista nimeä.

² SEU 2 artikla ja SEU 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta.

³ SEU 19 artiklassa, jossa SEU 2 artiklassa vahvistettu oikeusvaltiota koskeva arvo konkretisoituu, kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen tehtäväksi annetaan taata unionin oikeuden täysi soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa ja yksityisillä unionin oikeuden nojalla oleva oikeussuoja. Tätä varten on ensiarvoisen tärkeää säilyttää näiden tuomioistuinten riippumattomuus.